

2704

۱۹۰

۱

۴۴۴

تینا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

فهرست اسناد تاریخی

کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

(مجلد پنجم)

از شماره ۱۰۲۵۰ تا ۱۰۸۹۴

شیوا تنوایی زحمت کش

کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

تهران - تابستان ۱۳۹۸

سرشناسه	:	دانشگاه تهران، کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد
عنوان و نام پدیدآور	:	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، مجلد پنجم / تألیف: شیوا تقوایی زحمت‌کش
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات مورخ، ۱۳۹۷.
شابک	:	ج ۵: ۷-۳۷-۶۳۰۰-۶۲۲-۹۷۸.
یادداشت	:	ص.ع به انگلیسی:
Shiva Taghvaei Zahmatkesh. The Catalogue of Historical Document of the Central Library ...		
یادداشت	:	ج. ۵ (چاپ اول: ۱۳۹۸) (فیفا).
یادداشت	:	نمایه
موضوع	:	دانشگاه تهران. کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد -- فهرست‌ها
شناسه افزوده	:	تقوایی زحمت‌کش، شیوا، ۱۳۶۳ -، گردآورنده
شناسه افزود	:	دانشگاه تهران. کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد
رده بندی دیویی	:	۰۱۵/۵۵۰۳۱
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۴ ۸۷ف۹ت/۶۶۲۱ Z
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۹۵۰۸۴۴
وضعیت فهرست نویسی	:	فایا

فهرست اسناد تاریخی

کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

(مجلد پنجم)

تألیف: شیوا تقوایی زحمت‌کش

ناشر: نشر مورخ

صفحه‌آرایی: مریم صدیقی

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۰۰-۰۰-۱

نشر مورخ: قم، ۱۳۵۵-۷۷۳-۲۵۳

بنام آن که جان را فکرت آموخت

پیش گفتار

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران تا این زمان دو رسالت داشت؛ اما این سالها، سه رسالت شده است. تنوع در رسالت، بسته به نوع منابع و شیوه خدمات رسانی متناسب با آن است. نخستین مورد، حفظ میراث کهن است، میراثی که مهم ترین آنها در کتابخانه، نسخ خطی، و در مراحل بعد استاد، محسوس ها، نشریات قدیمی، کتاب های چاپ سنگی و سربی است. مورد دوم، تهیه کتاب ها و منابع روز چاپی برای مراجعان محترم از استادان، دانشجویان و کارمندان عزیز و آماده کردن تالارهای متنوع برای آنها است. کتابخانه باید بهترین کتاب های روز را در اسرع وقت، تهیه کرده و در اختیار دانشجویان قرار دهد. طبعاً در هر دو مورد، یکی از مهم ترین کارها، پس از تهیه منابع، فهرست کردن آنهاست. یعنی هم در زمینه متون کهن و هم کتاب های جدید، می باید با سرعت و دقت، فهرست نویسی شود تا مراجعین بتوانند به راحتی از آنها استفاده کنند. رسالت سوم در حوزه منابع دیجیتال است. سال هاست که کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، با حمایت مستقیم معاونت پژوهشی و اراده قاطع تشکیلات ریاست دانشگاه، توانسته است منابع دیجیتال را که عمده آن با خرید سالانه از پایگاه های مهم اطلاعاتی در دنیا است، در حد مقدرات خود در اختیار دانشجویان و استادان قرار دهد. هزینه ای که بابت این بخش پرداخت می شود، قابل مقایسه با دو مورد اول نیست، بلکه گاه تا ده ها برابر است. همه ما از قیمت های سرسام آور مقالات دیجیتالی از پایگاه های علمی دنیا مطلع هستیم، منابعی که بدون آنها نمی توان در مسیر پیشرفت علم قرار گرفت.

تلاش در هر سه مورد، نیاز به بستر سازی گسترده دارد. در زمینه منابع دیجیتال باید آموزش های مرتب برای دانشجویان گذاشت تا بتوانند از این امکان استفاده کنند. مع الاسف به دلیل مشکلات مالی، هر سال استفاده از این منابع، با دشواری های بیشتری

روبه‌رو است، هرچند تاکنون در این باره مقاومت کرده است. و اما در مورد منابع چاپی جدید و قدیم، و نیز اسناد چنان که اشارت رفت، مهم‌ترین مسأله فهرست‌نویسی است. می‌دانیم در بخش خطی، کتابخانه با تلاش‌های مرحوم استاد دانش‌پژوه و افشار توانست به مقدار زیادی کار را به اتمام برساند. اندکی هم که مانده بود به یاری یکی دو تن از همکاران پس از انقلاب به اتمام رسید. اما در بخش‌های دیگر، مانند منابع سنگی، سربی و نشریات، هنوز در نیمه راه هستیم.

در بخش اسناد، آنچه که اکنون نمونه‌ای از آن را شاهدیم، کار با جدیت پیش نرفته بود. طی یک سال گذشته، این وظیفه، با همت تنی چند از همکاران کتابخانه این کار به نهایت خود نزدیک شد. سرکار خانم دکتر اصلیلی که سابقاً مجلد اول را کار کرده بودند، اکنون مجلد دوم را برای چاپ تحویل دادند. خانم تقوایی، دانشجوی دکتری زبده ما در گروه تاریخ، که سال گذشته مجلد چهارم را تهیه کردند، اکنون مجلد پنجم را به‌دست چاپ سپردند که همین مجلد حاضر است. همچنین سرکار خانم دکتر شعبی هم مجلد هفتم را آماده کردند که هر سه مجلد همزمان انتشار می‌یابد. امیدواریم مجلد سوم و نیز مجلد ششم هم آماده شود و بدین ترتیب، پرونده فهرست اسناد کتابخانه مرکزی به پایان خود نزدیک گردد.

در اینجا از همه همکاران، به خصوص سرکار خانم تقوایی که این مجلد را با تلاش شبانه‌روزی فراهم کردند، سپاسگزاری می‌کنم و برای ایشان آرزوی توفیقات بیشتر را دارم.

رسول جعفریان

۱۳۹۸/۴/۱۳

مقدمه

فهرست پیش رو پنجمین مجلد از مجموعه فهرست اسناد تاریخی دانشگاه تهران است؛ مجموعه‌ای که انتظار می‌رود راهنمای پژوهشگران و دانشجویان برای بازیابی اسناد مورد نیازشان، از میان شصت هزار برگ سند تاریخی موجود در آرشیو دانشگاه تهران باشد؛ آرشیوی که به سبب اعتبار و اهمیت دانشگاه تهران، اسناد مهم و ارزشمندی به آن منتقل شده‌اند.

این مجلد از شماره راهنمای ۱۰۲۵۰ تا شماره ۱۰۸۹۴ از اسناد دانشگاه تهران را شامل می‌شود که در ۱۲۲۰ ردیف توصیف شده‌اند. در این محدوده اسناد متفاوتی، هم به لحاظ نوع سند و هم تاریخ تولید سند وجود دارند، از اسناد دیوانی گرفته تا اسناد شرعی همچون وقف‌نامه‌ها و عقدنامه‌ها و اسناد اقتصادی مانند کتابچه‌های جمع و خرج. در ادامه با ارائه گونه‌شناسی مختصری از اسناد موجود در این مجلد، تلاش می‌کنم تا شمایی از انواع آن اسناد را به دست دهم.

گونه‌شناسی اسناد حاضر

اسناد سیاسی

- اسناد دیوانی: بخش بسیار مهمی از اسناد این مجلد کتابچه‌های ثبت فرامین و ملفوفجات هستند. این کتابچه‌ها دربرگیرنده اطلاعات فشرده و بسیار زیادی در مورد عزل و نصب‌ها، جابه‌جایی القاب در میان شخصیت‌های مهم سیاسی، اجتماعی، مذهبی، کهنش و افزایش مقرری‌ها و مواجب و بسیاری اطلاعات دیوانی مفید دیگر هستند. کتابچه‌های ثبت فرامین را با شماره راهنمای ۱۰۳۶۲ تا ۱۰۳۷۲ می‌توان بازیابی نمود. به جز کتابچه‌های ثبت فرامین، احکام و فرامین دیگری نیز در میان این اسناد وجود دارند که نه در کتابچه ثبت، بلکه اصل آن فرمان و حکم در دسترس است؛ مانند حکم ناصرالدین شاه علیه بابیان که با شماره راهنمای ۱۰۳۸۰ قابل بازیابی است و یا فرمان محمدشاه در مورد حسینعلی خان معیرالممالک با شماره راهنمای ۱۰۳۳۸.

- مکاتبات سیاسی و اداری: از میان مکاتبات سیاسی و اداری می‌توان به بخش مهمی از اطلاعات تاریخی در مورد تاریخ سیاسی و ساختار اداری دست یافت، از این دست اسناد، موجود در فهرست پیش رو، می‌توان به اسناد خاندان فرمانفرمایان با شماره راهنمای ۱۰۴۳۸ اشاره کرد که شامل نامه‌هایی در مورد خرید و فروش املاک، ایجاد نظم و آرامش در شهرها و محاکمه افراد اغتشاشگر و عزل و نصب حکام است. به جز اسناد خاندان فرمانفرمایان، مکاتبات معیرالممالک با شماره راهنمای ۱۰۴۳۹ و ۱۰۴۴۰ متعلق به دوستعلی خان معیرالممالک از این دست اسناد است.

- عهدنامه‌ها: یک کتابچه با نام اسناد مراسلات ایران و کشورهای خارجی با شماره راهنمای ۱۲۵۰ نمونه خوبی از عهدنامه‌های موجود در اسناد این مجلد است. در این شماره نه فقط معاهدات بلکه مکاتبات مربوط به قبل و بعد از منعقد شدن یک معاهده، ناظر بر ارائه راه حل برای حل مناقشات سیاسی و مسائل مرزی و یا یادآوری نمودن مفاد عهدنامه و تقاضای رعایت نمودن آنها از سوی ایران یا کشورهای طرف قرارداد با ایران است. از موارد مهمی که این کتابچه دربرمی‌گیرد، پادرمیانی کشورهای غربی در حل و فصل مسائل مرزی بین ایران و عثمانی است. غیر از این کتابچه، سند دیگری با شماره راهنمای ۱۰۴۴۳ با عنوان سند ترکی مشتمل بر عهدنامه‌ای برای اتباع ایران و ترکیه در میان این اسناد وجود دارد.

اسناد اقتصادی

- کتابچه‌های سیاقی: این اسناد ازجمله اسناد مهمی هستند که اغلب به صورت کتابچه‌ای در میان اسناد وجود دارند، کتابچه‌هایی حامل اطلاعات ارزشمند از محاسبات مالی و اقتصادی. از آن جمله می‌توان به کتابچه جمع و خرج تنخواه مازندران با شماره راهنمای ۱۰۳۶۰ و دستورالعمل مملکت آذربایجان با شماره راهنمای ۱۰۴۵۱ اشاره کرد. این کتابچه‌ها شامل مالیات‌های نقدی و جنسی جمع‌آوری شده از ایالات و ولایات و مخارج و مصارف دیوانی، مانند پرداخت مواجب و مقرری‌ها به همراه نام تمام افرادی که مشمول دریافت مواجب بوده‌اند و میزان دریافتی آنها و مخارج دیگری همچون تعمیر راه‌ها، برگزاری مجالس تزییه‌داری در ماه محرم، روشنایی شهر و پرداخت مخارج نظامی

افواج مختلف می‌شوند. اما همه اسناد سیاقی این فهرست منحصر به کتابچه‌های جمع و خرج نیستند، از دیگر اسناد مهم سیاقی می‌توان به بروات ماهیانه کشوری و لشگری درج شده در کتابچه‌های ثبت فرامین اشاره کرد، در تمام کتابچه‌های ثبت فرامین موجود در این فهرست از شماره راهنمای ۱۰۳۶۲ تا ۱۰۳۷۲ بخش‌هایی به مخارج و مصارف کشوری و لشگری پراخته شده است.

قباله‌های ملکی: این قباله‌ها اطلاعات خوبی در مورد خرید و فروش زمین، خانه، آسیاب و باغ و حتی نهر و قنات در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهند و مخصوصاً از چند جنبه اهمیت فراوان دارند؛ یکی از این جنبه‌ها مهرهای شهود در هامش یا پشت سند است که برای تحقیقات مهرشناختی بسیار حائز اهمیت است و دیگر اینکه این قباله‌ها اطلاعات جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی خوبی در مورد اماکن، مناسبات اجتماعی و وجوه رایج در زمان‌های مختلف به دست می‌دهند. این قباله‌ها در فهرست حاضر به صورت پراکنده وجود دارند که می‌توان نمونه‌های خوبی از آن را در شماره راهنمای ۱۰۳۳۹ با عنوان اسناد دوره ناصری، ۱۰۳۴۷ با عنوان قباله و مصالحه بین نصیرخان سردار جنگ و فرزندش فریدون خان، ۱۰۴۳۸ اسناد خاندان فرمانفرمایان، و ۱۰۶۵۱ مجموعه قباله‌های ملکی و نامه‌های خصوصی شهر کاشان بازایی نمود.

اسناد دینی

- نسب‌نامه‌ها: در میان اسناد این مجلد، یک نسب‌نامه با نام نسب‌نامه جابری‌های لرستان با شماره راهنمای ۱۰۶۳۸ وجود دارد که بر آن است تا نسب جابری‌های لرستان را به جابر انصاری برساند و همراه آن اطلاعات نسبتاً مبسوطی درباره تاریخ صدر اسلام و خمس و زکات ارائه می‌کند.

- مکاتبات مربوط به امور دینی: مانند یک مورد نامه‌نگاری به منظور انجام استخاره وجود دارد که ذیل شماره ردیف ۷۹۰ فهرست شده و در میان مجموعه قباله‌های ملکی و خصوصی شهر کاشان وجود دارد.

- اسناد مربوط به حج: از دیگر اسناد مذهبی می‌توان به اسنادی در ارتباط با حج، حجاج و مسیرهای آبی و خشکی رفت و آمد برای انجام فریضه حج اشاره کرد. اطلاعات

قابل توجهی در این مورد در سندی با عنوان سواد عریضجات با شماره راهنمای ۱۰۳۷۳ وجود دارد که شامل مکاتبات کارپردازی ایران در بغداد با دربار ایران برای رفع و رجوع نمودن مشکلات اتباع ایرانی در بغداد است و در میان این نامه‌ها، مطالب مهمی درباره رفت و آمد حجاج و گرفتاری‌های ایشان در مسیر و عملکرد دولت عثمانی در این زمینه وجود دارد.

- اسناد مربوط به بقاع متبرکه و امامزادگان: این اسناد در میان تعداد زیادی از مجموعه‌ها و اسناد این مجلد پراکنده‌اند که با استفاده از فهرست راهنما می‌توان آنها را بازیابی نمود. اما به عنوان نمونه می‌توان به فرمان‌های انتصاب افرادی برای تولیت حرم امامان و امامزادگان در شماره ردیف‌های ۸۰ و ۱۹۷، و همچنین اسناد مربوط به انتخاب امام جمعه که در شماره ردیف‌های ۲۶۷ و ۲۶۸ توصیف شده‌اند، اشاره کرد.

- اقلیت‌های دینی: در فهرست پیش رو، اسنادی در ارتباط با بایان و بهائیان در شماره ردیف ۳۳۷ و ۷۹۸ وجود دارد. همچنین اسناد متعددی در مورد رعایت حال پارسیان هند و مرتبط نگاه داشتن ایشان با ایران در کتابچه ثبت نامه‌های بمبئی با شماره راهنمای ۹۶۱ وجود دارد. همچنین فرمانی برای افزایش مواجب فردی یهودی تازه مسلمان شده در شماره ردیف ۱۴۱ و اسناد بسیاری در مورد ارامنه که از آن میان می‌توان به اعطای لقب به پیشوای آنان در شماره ردیف ۱۱۳۲ و رعایت حال ارامنه در شماره ردیف ۱۱۳۲ اشاره کرد.

اسناد تجاری و اقتصادی

- اسناد تجارتخانه‌ها: دو آلبوم شامل نامه‌های تجاری با شماره راهنمای ۱۰۷۷۸ و ۱۰۷۸۹ بخش دیگری از اسناد این مجلد هستند. این آلبوم‌ها شامل نامه‌های تجار به تجارتخانه دولتی و نامه‌نگاری‌های تجارتخانه به منظور اطمینان یافتن از رسیدن بارهای تجاری به مقصد، ارسال اعتبارات نقدی و غیرنقدی و گزارش‌هایی از وضعیت بازارهای هند و ارسال قیمت اجناس و ارزاق در هند به تجارتخانه در ایران است.

- اسناد مربوط به معادن: این اسناد مخصوصاً در کتابچه‌های ثبت فرامین پراکنده‌اند. به عنوان مثال می‌توان از واگذاری معادن ذغال سنگ به آصف الدوله در شماره ۳۷، و واگذاری معدن ذغال به کاشف آن که با شماره ردیف ۸۵ فهرست شده است، نام برد.

- اسناد مربوط به کارخانجات: اسناد پراکنده‌ای در میان فرامین و مکاتبات می‌توان یافت که در مورد اعطای نشان و مدال به صاحبان کارخانجات، ورود ملزومات کارخانه‌ها به کشور و راه‌اندازی کارخانجات جدید، مطالب مهمی داشته باشند. از آن میان می‌توان به شماره ردیف‌های ۱۷۵ در مورد کارخانه آهن‌ریزی، اعطای نشان به آقای معین‌التجار به خاطر تأسیس کارخانجات قندریزی در شماره ردیف ۳۷ و اختصاص اعتبار به کارخانجات فشک‌سازی در شماره ردیف‌های ۱۴۴، ۱۵۶، ۱۷۶، ۲۶۸ اشاره نمود. همچنین اطلاعاتی درباره کارخانه‌های باروت‌کوبی، چاشنی‌سازی، الکتریسیته، چینی‌سازی، سنگ، ذوب آهن و کارخانه ماهوت‌بافی در این اسناد موجود است که به علت پراکندگی آنها در میان اسناد با استفاده از فهرست راهنما قابل بازیابی هستند.

اسناد اجتماعی و فرهنگی

- عقدنامه‌ها و استشهاده‌ها: دو دسته از اسناد پراهمیت اجتماعی هستند. این اسناد را می‌توان در شماره راهنمای ۱۰۶۵ با عنوان قبایله‌های ملکی و نامه‌ای خصوصی شهر کاشان و در شماره راهنمای ۱۰۷۰۲ با عنوان قبایله نکاح علی‌اکبر بن ابوطالب مشاهده نمود. این اسناد هم مانند قبایله‌های ملکی و مصالحه‌نامه‌ها اطلاعات خوبی در مورد روابط اجتماعی، آداب و رسوم و همچنین وجوه رایج به دست می‌دهند.

- وقف‌نامه‌ها: از وقف‌نامه‌های موجود در اسناد این فهرست، یک وقف با شماره راهنمای ۱۰۳۳۳ و با عنوان وقف مسجدی در لرستان متعلق به قرن ۱۲ قمری است و دیگری وقف‌نامه‌ای متعلق به عبدالرزاق حسینی است با شماره راهنمای ۱۰۴۴۸. بقیه وقف‌نامه‌ها در میان قبایله‌های ملکی پراکنده‌اند که می‌تواند آنها را با کمک فهرست راهنما بازیابی نمود. به جز وقف‌نامه‌ها کتابچه‌ای با شماره راهنمای ۱۰۵۲۰ وجود دارد که به صورت مبسوط اراضی وقفی و خالصه ایالات و ولایات ایران را معرفی نموده است.

- اسناد مربوط به مدارس: اسناد زیادی در مورد مدارس در اسناد فهرست شده در این مجلد وجود دارد، از ساخت و ساز مدارس گرفته تا مدارس نظامی و حقوق معلمان و مدارس ایرانی خارج از ایران. این اسناد به کمک فهرست راهنما قابل بازیابی هستند، اما برای نمونه می‌توان در مورد مدرسه دارالفنون و مدرسه نظامی ناصری در کتابچه‌های ثبت

فرامین مطالب بسیاری یافت. همچنین در مورد رشته‌های تحصیلی و علوم مختلف مانند علم تشریح، علوم ریاضی، جغرافیا، شیمی، هندسه، علم دیپلماسی و علوم سیاسی می‌توان اسنادی را با کمک فهرست راهنما بازیابی کرد. باید توجه داشت که فهرست راهنمای مندرج در پایان کتاب، استخراج شده از متن اسناد است و نه متن کتاب حاضر.

تقدیر و تشکر

در یک سال و نیم گذشته که به کار فهرستنویسی اسناد دانشگاه تهران مشغول بودم، چه در مجلد قبل و چه در مجلد حاضر، حس شکرگزاری عمیقی به خاطر موقعیتی که در آن قرار گرفته بودم داشتم، چرا که مجبور بودم سخت کار کنم و با اسنادی دست و پنجه نرم کنم که شاید اثر این موقعیت فراهم نمی‌شد هرگز آنها را نمی‌دیدم، علاوه بر کاری که من در مورد اسناد انجام دادم، اسناد هم بسیاری از تصورات و دانسته‌های مرا دستخوش تغییر و تحول کردند که از این بابت مسرور و شکرگزارم.

از جناب آقای دکتر نیلی، رئیس دانشگاه تهران، و آقای دکتر رحیمیان، معاونت پژوهشی دانشگاه تهران، متشکرم که با انتخاب دکتر رسول جعفریان به ریاست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران خدمت بزرگی به این کتابخانه کردند. سپس مراتب قدردانی و تشکر خود را از جناب آقای دکتر جعفریان، ریاست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران ابراز می‌دارم. ابتدا به خاطر تلاش‌های بی وقفه ایشان برای انتقالی سطح کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و سپس به خاطر اینکه فهرست نمودن بخشی از اسناد دانشگاه تهران را به من محول نمودند و سپس با پیگیری‌های مستمر به کار سرعت بخشیدند.

از خانم دکتر سوسن اصیلی، معاونت فنی کتابخانه مرکزی و مدیر بخش اسناد تاریخی کتابخانه بسیار متشکرم. در طول انجام کار هیچ مشکلی نبود که از سوی ایشان حل نشود، هرگاه در خواندن مهری می‌ماندم یا نوع سندی را نمی‌شناختم ایشان با گشاده‌روی و صبوری به کمکم می‌آمدند. همچنین از خان پریسا کرم رضایی، مدیر بخش نسخ خطی کتابخانه مرکزی متشکرم که در طول کار هرگاه که سؤالی می‌پرسیدم با دقت مثال زدنی‌شان، پاسخ می‌دادند.

از همکاران بخش خطی، خانم‌ها فریبا حری و فرشیده کونانی متشکرم که با مهربانی و در اسرع وقت تصویر اسنادی که نیاز داشتم را آماده می‌کردند و تحویل می‌دادند. از آقای محمد همتی که با جدیت و دقت مخزن اسناد را نگهداری می‌کند متشکرم که درخواست‌های چندین باره مرا برای دیدن اصل اسناد صبورانه پاسخ گفت.

از دوست خوبم، خانم مریم صدیقی بسیار سپاسگزارم که در دو روز آخر، علیرغم فشار کاری که داشت، وقتی برای صفحه‌آرایی کتاب حاضر اختصاص داد. و نیز از خانم محیا شعبی برای کمک‌های بی‌دریغش و هم‌فکری‌اش در فهرست‌نویسی فرامین و ملفوفجات متشکرم.

از دوستان عزیزم که در تنظیم نمایه و روزهای پرکار پایان کار به یاری من شتافتند متشکرم، خانم کور می‌رضی و خانم پانیذ پشنگ با گشاده رویی قبول زحمت کردند و نمایه‌ها را مرتب کردند. از خواهر خوبم پروین تقوایی که در تایپ نمایه‌ها به من کمک رساند بسیار ممنونم.

در انتها از پدر و مادرم و برادر بزرگترم شادبور تقوایی متشکرم که درس خواندن و کار کردنم به پشت‌گرمی حضور آنهاست. از دیگر خواهران و برادرانم متشکرم که همیشه یاور و مشوق من بوده‌اند.

شیراز تقوایی زحمت‌کش

۱۲ تیر ۱۳۹۸